

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

بسمه تعالی

معاونت آموزش

دفتر طرح و برنامه های درسی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

استاندارد آموزش شغل

عنوان آموزش شغل

سوزن دوز بلوچ

گروه شغلی

صنایع دستی (دوخت های سنتی)

کد ملی آموزش شغل

۷۳۱۸-۸۱-۰۲۰-۱

تاریخ تدوین استاندارد: ۹۴/۶/۱۶

نظارت بر تدوین محتوا و تصویب : دفتر طرح و برنامه های درسی
کد ملی شناسایی آموزش شغل : ۱-۲۰-۸۱-۷۳۱۸

اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی :
علی موسوی مدیر کل دفتر طرح و برنامه های درسی
رامک فرح آبادی معاون دفتر طرح و برنامه های درسی
صدیقه رضاخواه رییس گروه صنایع دستی و هنر
شهبین پزشکی کارشناس دوخت های سنتی
نسرین کاردانی اصفهانی عضو کمیته تخصصی دوخت های سنتی

حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار برای تدوین استاندارد آموزش شغل :

-
-

فرآیند اصلاح و بازنگری :

-اداره کل آموزش فنی و حرفه ای استان سیستان و بلوچستان
-این استاندارد طی تفاهم نامه شماره ۱۰۰/۹۱۹۹ مورخ ۹۳/۳/۲۴ بین سازمان و معاونت صنایع دستی سازمان میراث فرهنگی ، صنایع دستی و گردشگری بازنگری شده است .

کلیه حقوق مادی و معنوی این استاندارد متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور بوده و هرگونه سوء استفاده مادی و معنوی از آن موجب پیگرد قانونی است .

آدرس دفتر طرح و برنامه های درسی

تهران ، خیابان آزادی ، خیابان خوش شمالی ، نبش خیابان نصرت ، ساختمان شماره ۲ ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور ، پلاک

۹۷

تلفن ۶۶۵۶۹۹۰۷ - ۶۶۹۴۴۱۲۰

دورنگار ۶۶۹۴۴۱۱۷

آدرس الکترونیکی : Daftar_tarh@irantvto.ir

تهیه کنندگان استاندارد آموزش شغل شایستگی

ردیف	نام و نام خانوادگی	آخرین مدرک تحصیلی	رشته تحصیلی	شغل و سمت	سابقه کار مرتبط	آدرس ، تلفن و ایمیل
۱	شکوفه کنگاشیان	کارشناسی	گرافیک	مدیر و موسس و مربی	۱۶ سال	۰۹۱۵۹۶۰۴۴۸۳ ۰۵۴۳۳۲۸۲۰۱۵ ART.MTS.Co@gmail.com
۲	فریبا شه بخش	کارشناسی	طراحی دوخت	مدیر و موسس و مربی	۱۶ سال	۰۹۱۵۳۴۰۴۶۳۲
۳	مریم لشکری	کاردانی	طراحی پوشاک	مربی	۲۶ سال	۰۹۱۵۵۴۱۴۳۳۶ Mlaskari21@yahoo.com
۴	فاطمه الهیاری	کارشناسی	طراحی دوخت	مدیر و موسس و مربی	۲۶ سال	۰۹۱۵۳۴۹۰۱۲۸
۵	نجمه براهویی	کاردانی	طراحی لباس	مربی	۱۸ سال	۰۹۱۵۹۴۳۴۶۳۵
۶	سپیده عبادی	کارشناسی ارشد	صنایع	کارشناس	۶ سال	pajhuheshkol@chmail.ir
۷	صدیقه رضاخواه	لیسانس	شیمی	رییس گروه برنامه ریزی درسی	۲۳ سال	۶۶۵۶۹۹۰۰

تعاریف :

استاندارد شغل :

مشخصات شایستگی ها و توانمندی های مورد نیاز برای عملکرد موثر در محیط کار را گویند در بعضی از موارد استاندارد حرفه ای نیز گفته می شود.

استاندارد آموزش :

نقشه‌ی یادگیری برای رسیدن به شایستگی های موجود در استاندارد شغل .

نام یک شغل :

به مجموعه ای از وظایف و توانمندی های خاص که از یک شخص در سطح مورد نظر انتظار می رود اطلاق می شود .

شرح شغل :

بیانیه ای شامل مهم ترین عناصر یک شغل از قبیل جایگاه یا عنوان شغل ، کارها ارتباط شغل با مشاغل دیگر در یک حوزه شغلی ، مسئولیت ها ، شرایط کاری و استاندارد عملکرد مورد نیاز شغل .

طول دوره آموزش :

حداقل زمان و جلسات مورد نیاز برای رسیدن به یک استاندارد آموزشی .

ویژگی کارآموز ورودی :

حداقل شایستگی ها و توانایی هایی که از یک کارآموز در هنگام ورود به دوره آموزش انتظار می رود .

کارورزی :

کارورزی صرفاً در مشاغلی است که بعد از آموزش نظری یا همگام با آن آموزش عملی به صورت محدودی با ماکت صورت می گیرد و ضرورت دارد که در آن مشاغل خاص محیطی واقعی برای مدتی تعریف شده تجربه شود. (مانند آموزش یک شایستگی که فرد در محل آموزش به صورت تئوریک با استفاده از عکس می آموزد و ضرورت دارد مدتی در یک مکان واقعی آموزش عملی ببیند و شامل بسیاری از مشاغل نمی گردد.)

ارزشیابی :

فرآیند جمع آوری شواهد و قضاوت در مورد آنکه یک شایستگی بدست آمده است یا خیر ، که شامل سه بخش عملی ، کتبی عملی و اخلاق حرفه‌ای خواهد بود .

صلاحیت حرفه ای مربیان :

حداقل توانمندی های آموزشی و حرفه ای که از مربیان دوره آموزش استاندارد انتظار می رود .

شایستگی :

توانایی انجام کار در محیط ها و شرایط گوناگون به طور موثر و کارا برابر استاندارد .

دانش :

حداقل مجموعه ای از معلومات نظری و توانمندی های ذهنی لازم برای رسیدن به یک شایستگی یا توانایی که می تواند شامل علوم پایه (ریاضی ، فیزیک ، شیمی ، زیست شناسی) ، تکنولوژی و زبان فنی باشد .

مهارت :

حداقل هماهنگی بین ذهن و جسم برای رسیدن به یک توانمندی یا شایستگی . معمولاً به مهارت های عملی ارجاع می شود .

نگرش :

مجموعه ای از رفتارهای عاطفی که برای شایستگی در یک کار مورد نیاز است و شامل مهارت های غیر فنی و اخلاق حرفه ای می باشد .

ایمنی :

مواردی است که عدم یا انجام ندادن صحیح آن موجب بروز حوادث و خطرات در محیط کار می شود .

توجهات زیست محیطی :

ملاحظات است که در هر شغل باید رعایت و عمل شود که کمترین آسیب به محیط زیست وارد گردد.

نام استاندارد آموزش شغل :
سوزن دوز بلوچ
شرح استاندارد آموزش شغل :
سوزن دوزی شغلی در گروه صنایع دستی دوخت های سنتی و شامل وظایف آماده سازی زمینه کار ، تهیه طرح و انتقال آن، انجام دوخت های پایه و دوخت های بلوچی می باشد و با مشاغلی از قبیل طراحی لباس ، مزون ها و نمایشگاه ها و صنایع دستی در ارتباط می باشد .
ویژگی های کارآموز ورودی:
حداقل میزان تحصیلات: پایان دوره اول متوسطه (پایان دوره راهنمایی) حداقل توانایی جسمی: سلامت کامل جسمانی و روانی مهارت های پیش نیاز این استاندارد: ندارد
طول دوره آموزش:
طول دوره آموزش: ۱۵۲ ساعت زمان آموزش نظری: ۳۰ ساعت زمان آموزش عملی: ۱۲۲ ساعت کارورزی : - ساعت زمان پروژه : - ساعت
بودجه بندی ارزشیابی به (درصد):
آزمون نظری: ۲۵٪ آزمون عملی: ۶۵٪ اخلاق حرفه ای: ۱۰٪
صلاحیت های حرفه ای مربیان:
فوق دیپلم صنایع دستی با ۴ سال سابقه کار مرتبط دیپلم با ۸ سال سابقه کار مرتبط

تعریف دقیق استاندارد (اصطلاحی):

سوزن دوزی بلوچ شامل یکسری نقشه‌های مخصوص سیستان و بلوچستان می باشد که بر روی پارچه ها با تار و پود مشخص (تار و پود قابل شمارش) تورهای شماره دوزی و پارچه های شش تار که بیشتر خاص مناطق ایرندگان , خاش و ایرانشهر می باشد.

اصطلاح انگلیسی استاندارد (و اصطلاحات مشابه جهانی):

Balooch Embrodri

مهم ترین استانداردها و رشته های مرتبط با این استاندارد:

۱- سوزن دوزی مناطق خاص

۲- خیاط لباسهای سنتی بلوچ

جایگاه استاندارد شغلی از جهت آسیب شناسی و سطح سختی کار:

الف: جزو مشاغل عادی و کم آسیب طبق سند و مرجع

ب: جزو مشاغل نسبتاً سخت طبق سند و مرجع

ج: جزو مشاغل سخت و زیان آور طبق سند و مرجع

د: نیاز به اعلام از وزارت کار

استاندارد شغل

- شایستگی

ردیف	عناوین
۱	آماده سازی زمینه کار و ابزار کار
۲	تهیه طرح و انتقال آن به زمینه
۳	انجام دوخت های پایه و اولیه
۴	انجام دوخت های تکمیلی بلوچی
۵	اتو، شستشو و نگه داری و لکه گیری سوزن دوزی ها
۶	بسته بندی ، برند سازی ، بازاریابی و فروش تولیدات سوزن دوزی

استاندارد آموزش

- بر گه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: آماده سازی زمینه و ابزار کار
	جمع	عملی	نظری	
	۱۴	۸	۶	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
انواع پارچه (نخ- تترن - داکرون - شش تار- گاندی - ابریشم- فاستونی- کشمیر) انواع نخ: کاموا- ابریشم بشکاف سوزن قیچی تور مداد			۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱	دانش: _ مفاهیم سوزن دوزی بلوچ _ پارچه ها با تار و پود مشخص (قابل شمارش) _ انواع پارچه مناسب هر نوع دوخت (نخ- تترن - داکرون - شش تار- گاندی - ابریشم- فاستونی- کشمیر) _ تور مناسب سوزندوزی (تور شماره دوزی) _ پارچه های طرح زده شده _ ابزار کار (سوزن , انواع نخ, قیچی, ...)
خط کش انواع طرح کاربن پارچه های طرح زده شده اتو اسفنج پارچه رو اتویی آب تور شماره دوزی		۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱ ۱		مهارت: بکارگیری پارچه مناسب هر طرح کار بر روی جیب، سرآستین، یقه و ... بکارگیری انواع نخ کاموا و ابریشم در حین کار مناسب هر دوخت کار بر روی پارچه های ساده کار بر روی تور شماره دوزی کار بر روی پارچه های شش تار کار بر روی پارچه های بافت درشت با شمارش تارها کار بر روی پارچه طرح زده شده آماده
				نگرش: دقت در کار رعایت اخلاق حرفه ای احیاء انواع دوخت های سنتی بلوچستان
				ایمنی و بهداشت: - رعایت صحیح نشستن و ارگونومی بدن در حین کار - بهداشت فردی (استفاده از ماسک و دستکش), انگشترانه - نور و تهویه مناسب
				توجهات زیست محیطی:

استاندارد آموزش

- برگه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: تهیه طرح و انتقال آن به زمینه
	جمع	عملی	نظری	
	۲۵	۲۰	۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
انواع پارچه (نخی - تترن - داکرون - شش تار ی - گاندی - ابریشم - فاستونی - کشمیر) انواع نخ: کاموا - ابریشم بشکاف سوزن قیچی تور مداد خط کش انواع طرح کاربن پارچه های طرح زده شده اتو اسفنج پارچه رو اتویی آب			۱ ۱ ۱ ۱ ۰/۵ ۰/۵	دانش: تاریخچه سوزن دوزی انواع نقوش سوزن دوزی های بلوچ : هندسی، پلکانی، صاف، دنداندار، ذهنی و تخیلی تاثیر مثل ماه و خورشید، حیوانات، پرندگان نقوش چاپی - ذهنی روش تهیه طرح و انتقال طرح روی پارچه مواد مصرفی در طرح اندازی (سوزن - خط کش - کاربن و ...)
		۲ ۱۸		مهارت: بکارگیری پارچه مناسب هر طرح ترکیب و اجرای نقوش رایج: بوته (موسوم) شیدا، گل سرخ، گورچم (چشم)، تلنگ، گل دانه دار، گل گندمی، گل تک، سرطاووس، پنجه پلنگ، چشم ماهی، سه تاس، بن تاس، درنجک، گل چهارپر، چپ و راست، گل ایرکش، لاله، کته پا (سه پایه) گل سرخ زهک (عقرب)
				نگرش: تحول در ایجاد طرح های جدید با استفاده از نقوش سنتی جهت بروز نمودن سوزن دوزی های قدیمی بلوچی
				ایمنی و بهداشت: رعایت صحیح نشستن و ارگونومی بدن در حین کار بهداشت فردی (استفاده از ماسک و دستکش) ، انگشتانه نور و تهویه مناسب
				توجهات زیست محیطی:

	زمان آموزش			عنوان: انجام دوخت های پایه و اولیه
	جمع	عملی	نظری	
	۸	۵	۳	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
انواع پارچه (نخی- تترن- داکرون- شش تار- گاندی- ابریشم- فاستونی- کشمیر) انواع نخ: کاموا- ابریشم بشکاف سوزن قیچی تور مداد خط کش انواع طرح کاربن			۱ ۱ ۱	دانش: مفهوم دوخت زیکزاک مفهوم دوخت دندان موشی مفهوم دوخت زنجیره
		۲ ۱ ۲		مهارت: _ دوخت زیکزاک ساده , زیکزاک مارپیچ , زیکزاک فشرده و پر ... _ دوخت زنجیره _ دوخت دندان موشی , دندان موشی فشرده , دندان موشی دورانی
				نگرش: تقویت ابتکار رعایت اخلاق حرفه ای دقت در کار کنترل و کیفیت دوخت
				ایمنی و بهداشت: رعایت صحیح نشستن و ارگونومی بدن در جین کار بهداشت فردی (استفاده از ماسک و دستکش) ، انگشتانه نور و تهویه مناسب
				توجهات زیست محیطی:

استاندارد آموزش

- برگه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: انجام دوخت های تکمیلی بلوچی
	جمع	عملی	نظری	
	۷۵	۷۰	۵	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
انواع پارچه (نخی - تترن - داکرون - شش تار - گاندی - ابریشم - فاستونی - کشمیر) انواع نخ: کاموا - ابریشم بشکاف سوزن قیچی			۱ ۱ ۱ ۱ ۱	دانش: انواع دوخت های سنتی بلوچستان (سیاه مار، پرایز و...) استفاده صحیح هر نوع دوخت در نقوش مناسب آن کاربرد انواع دوختها در لباس، کیف پول، کمر بند، کوسن، روبالشتی و ... روش دوخت زمبیه کار، پلکانی روش دوخت روی تور، شش تار، پارچه نقش زده شده
تور مداد خط کش انواع طرح کاربن پارچه های طرح زده شده اتو اسفنج	۴۰			مهارت: دوخت سیاه مار یا سیاه دوزی بلوچی، پرایز یا فرایزیا چپه دوزی، ماهی پشت یا تیغ ماهی، جوک، کرمک، سرتوپ، روبر (روچ بر) مرچوک، هانوک، جالر، کش یا چکن، کش یکسر، کش ساده، کش لوله ای، تتوک، پیت دوزی، پا مرغی دوخت بر روی تور دوخت بر روی پارچه گاندی (تار و پود مشخص) دوخت بر روی پارچه مهر زده شده
پارچه رو اتویی آب				نگرش: معرفی دوخت های بلوچ احیای دوخت های سنتی منطقه بلوچستان تقویت ابتکار عمل و بالا بردن کیفیت دوخت و سرعت عمل
				ایمنی و بهداشت: - رعایت صحیح نشستن وارگونومی بدن در حین کار - بهداشت فردی، انگشتانه - نور و تهویه مناسب
				توجهات زیست محیطی:

استاندارد آموزش

- بر گه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: اتو، شستشو، نگه داری و لکه گیری
	جمع	عملی	نظری	
	۱۰	۶	۴	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
اسپری آب				دانش:
اتو ساده		۱		روش نگه داری سوزن دوزی
اتو بخار		۱		انواع لکه گیری
پارچه زیر اتویی		۱		روش شستشوی سوزن دوزی ها
برس گرد گیری		۱		طریقه اتو کشی
دستمال نخی				مهارت:
مواد شستشو	۲			شستشوی سوزن دوزی ها
میز اتو	۲			لکه گیری سوزن دوزی ها
	۱			پاک کردن هر نوع گرد و غبار و آلودگی از سوزن دوزی بدون شستشو
	۱			اتوی صحیح سوزن دوزی ها
				نگرش:
				نگه داری صحیح از سوزن دوزی های قدیمی و جدید
				ایمنی و بهداشت:
				- صحیح نشستن به هنگام کار
				- استفاده از نور مناسب
				- استفاده از ابزار مناسب (انگشتانه، قیچی و ...)
				توجهات زیست محیطی:

استاندارد آموزش

- برگه ی تحلیل آموزشی

	زمان آموزش			عنوان: بسته بندی، بازاریابی، فروش، دوخت های سنتی بلوچ
	جمع	عملی	نظری	
	۲۲	۱۵	۷	
تجهیزات، ابزار، مواد مصرفی و منابع آموزشی	دانش، مهارت، نگرش، ایمنی توجهات زیست محیطی مرتبط			
تلق			۲	دانش: روش طراحی جعبه چهارگوش، مستطیل، ساک دستی، رولی
مقوا			۱	روش طراحی جعبه مطابق به شکل و اندازه کار سوزن دوزی
سفلون			۰/۵	روش کار با مقوا
چسب نواری			۰/۵	روش کار با تلق
چسب آبکی			۱	روش های بازاریابی
چسب رازی			۱	روش های جذب مشتری
چسب حرارتی			۱	روش ایجاد نمایشگاه
مداد				مهارت: برش مقوا و تلق در اشکال مختلف
خط کش		۵		چسباندن انواع طرح آماه سوزن دوزی بر روی بسته بندی
روبان تزئینی		۵		چسباندن مقواهای رنگی بر روی کار بسته بندی با طراحی سنتی (کلاژ)
		۱		برند سازی تولیدات
		۱		بازاریابی تولیدات سوزن دوزی
		۱		بسته بندی تولیدات
		۱		شرکت در نمایشگاه های داخلی و خارجی
				نگرش: انجام بسته بندی های ساده و شکیل برای سوزن دوزی ها جهت ارائه به بازار کار
				ایمنی و بهداشت: - صحیح نشستن به هنگام کار - استفاده از نور مناسب - استفاده از ابزار مناسب (انگشتانه، قیچی و ...)
				توجهات زیست محیطی:

برگه استاندارد تجهیزات، مواد، ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۱	انواع پارچه	(نخی، تترن، داکرون، گاندی، ابریشم، فاستونی، کشمیر)	از هر کدام ۲ متر	
۲	انواع نخ	(دمسه، عمامه، گلابتون، قرقره)	به مقدار کافی	
۳	بشکاف	استاندارد	۱۵ عدد	
۴	سوزن	استاندارد	۲ بسته	
۵	قیچی	استاندارد	۵ عدد	
۶	تور	استاندارد	به مقدار لازم	
۷	کاموا	استاندارد	به مقدار لازم	
۸	کاغذ	شطرنجی	۱ کیلو	
۹	مداد	استاندارد	۱۵ عدد	
۱۰	خط کش	استاندارد	۱۵ عدد	
۱۱	کاغذ	الگو	۱ کیلو	
۱۲	کاغذ	پوستی	۱ کیلو	
۱۳	منجوق	استاندارد	۱۵ مثقال	
۱۴	آینه کوچک و بزرگ	استاندارد	۲۰۰ گرم	
۱۵	پاک کن	استاندارد	۱۵ عدد	
۱۶	سمباده نرم	استاندارد	چند تکه	
۱۷	مهر یا تپه	استاندارد	انواع طرح های مختلف	
۱۸	انواع نوارهای یراق	در اندازه مختلف	چند متر	
۱۹	کارتن	استاندارد	چند تکه	
۲۰	مقوا	استاندارد	چند برگ	
۲۱	سوزن دستی	استاندارد	چند بسته	
۲۲	برس	نرم	۱ عدد	
۲۳	میز	اتو	۱ عدد	
۲۴	دستمال	استاندارد	چند عدد	
۲۵	پنبه	استاندارد	۳ بسته	
۲۶	اسفنج	استاندارد	۳ متر	
۲۷	آب	ولرم		
۲۸	صابون	استاندارد	۱ قالب	
۲۹	یخ	استاندارد		
۳۰	میز	۳ متری	۲ عدد	
۳۱	صندلی	استاندارد	۱۵ عدد	

برگه استاندارد تجهیزات، مواد، ابزار

ردیف	نام	مشخصات فنی و دقیق	تعداد	توضیحات
۳۲	کاردک	استاندارد		
۳۳	تخته سیاه یا وایت برد	استاندارد		
۳۴	گچ	استاندارد		
۳۵	ماژیک کامپیوتر	کامل	۱ عدد	
۳۷	لوازم کمک آموزشی	استاندارد		
۳۸	فیلم های آموزشی	استاندارد		
۳۹	وسایل کمک آموزشی	استاندارد		
۴۰	وسایل آتش نشانی	استاندارد		
۴۱	وسایل کمک های اولیه	استاندارد		

توجه:

- تجهیزات برای یک کارگاه به ظرفیت ۱۵ نفر در نظر گرفته شود

ابزار به ازاء هر سه نفر محاسبه شود

مواد به ازاء یک نفر کارآموز محاسبه شود

